

АКАДЕМИЈА СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗАПАДНА СРБИЈА
са седиштем у УЖИЦУ
ОДСЕК УЖИЦЕ

ОСНОВНЕ СТРУКОВНЕ СТУДИЈЕ
СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ТУРИЗАМ

ЗАВРШНИ РАД

КАНДИДАТ:
Јована Филиповић
ТТ 53/15

МЕНТОР:
др Слободанка Станков

Резиме

Култура Србије је појам који се односи на целокупно друштвено наслеђе Републике Србије, на **материјално** и **нематеријално** наслеђе. Организација Уједињених нација за образовање, науку и културу (УНЕСКО), специјална је УН организација чије је задатак заштита наслеђа на глобалном нивоу. УНЕСКО листа светске културне баштине сакупља културна добра која својом јединственошћу, лепотом и значајем за живот људи надилазе националне и регионалне границе и представљају баштину читавог човечанства. На УНЕСКО листи светске културне баштине налазе се и четири локалитета из Србије која су својим уметничким, културним, друштвеним и историјским значајем заслужили да се нађу на њој.

Старо језгро српске државе, **Стари Рас**, са престоницом у доба Стефана Немање и његових непосредних наследника налазило се у средњовековниј рашкој жупи, у сливу горњег тока реке Рашке и захватало ширу област данашњег Новог Пазара. У њему се налазе стара утврђења Постоње и Градина на ушћу Себечевске реке, средњовековни град Трговиште, Црква Светог Петра и Павла и манастири Ђурђеви ступови и **Сопоћани**. Манастир **Студеница** је подигнут између 1186. и 1196. године на обронцима планине Радочела. Оснивач манастира је велики жупан Стефан Немања. Манастир **Грачаница** је последња задужбина краља Милутина, која је саграђена 1315. године. Грачаница је саграђена у близини римског и рановизантијског града Улпијане. Манастир **Високи Дечани**, задужбина краља Стефана Уроша Трећег и његовог сина краља Стефана Душана, саграђен је у 14. веку у подножју планине Преоклетије. **Пећка патријаршија** је манастирски комплекс код Пећи. Настала је у клисури Пећке Бистрице, познатој по пећинама у којима су обитавали монаси. **Богородица Љевишка** је била главна црква Призрена. Темељно ју је обновио краљ Милутин уз помоћ призренских епископа Дамјана и Саве, између 1306-1309. године. У пределу источне Србије, крај града Зајечара, налази се касноантичко археолошко налазиште. Оно је идентификовано као царска палата **Ромулијана**, коју је засновао римски цар Гај Валерије Галерије Максимијан крајем 3. века и даље изграђивао све до своје смрти 311. године. Локалитети **стећака** у Босни и Херцеговини, Србији, Црној Гори и Хрватској проглашени су Светском локалном баштином УНЕСКО-а, на седници УНЕСКО-а 15. јула 2016. године у Истанбулу. Укупно

30 локалитета са овим средњовековним споменицима наведено је на листи. Стећци су средњовековни надгробни споменици украшени рудиментарним сликама.

Археолошки локалитет **Царичин град** налази се на југу Србије, 30 км југозападно од Лесковца, у долини која се простире између река Јабланице и Пусте реке. Највећи број истраживача данас сматра да је овај град, задужбина једног од највећих византијских царева – Јустинијана I (527–565), који је 535. године, новом граду наменио улогу седишта архиепископије. **Тврђава у Бачу** представља најзначајније и најбоље очувано средњовековно утврђење на подручју Војводине. Настанак дела данашње тврђаве, везује се за период од 1338. до 1342. године, када је краљ Карло Роберт Анжујски ојачавао границе краљевства. Започињући изградњу нове престонице средњовековне Србије, деспот Ђурађ Бранковић је желео да створи модеран престони град, а не искључиво безбедно војно упориште. За веома кратко време **Смедерево** је постало динамичан политички, црквени, културни, трговачки и економски центар Србије. Манастир **Манасија** или Ресава, је један од најзначајнијих споменика српске средњовековне културе и најзначајнија грађевина која припада такозваној „Моравској школи”. Налази се на територији Поморавског округа, близу Деспотовца. Манастир Манасија задужбина деспота Стефана Лазаревића. Градња манастира је трајала од 1407-1418. године. **Неготинске пимнице** представљају комплексе винских подрума у Неготинској винској регији, у близини села Рајац, Рогљево, Штубик и Смедовац. Ради се о насељима од камених кућа у којима су се правила и чувала вина.

Архив Николе Тесле чува се у Музеју Николе Тесле у Београду и једини је архив у свету који је у целости укључен у Светски регистар културне баштине „Памћење света”. Заједно са номинацијом Архива Николе Тесле, за регистар „Памћење света” номиновано је и **Мирослављево јеванђеље**, један од најлепших и најстаријих српских рукописа из 1180. године који се чува у Народном музеју у Београду.

Нематеријално културно наслеђе или како се често назива живо наслеђе, обухвата традиционалне занате и исхрану, обичаје, друштвене праксе и ритуале, веровања, начине усменог изражавања и извођења народних игара и песама, који су и данас сачувани, а које заједнице које их баштине, преносе с генерације на генерацију као обележје сопственог идентитета. Нематеријално културно наслеђе Србије које се налази на УНЕСКО листи су **крсна слава, коло, гусле и злакуска грнчарија**.